

פניני הדרך היומי

לקט פנינים יקרים ונחמדים על סדר הדרך היומי

במות קיא-קיו | פרשת חוקת | גליון מס' 130

דף קיא. ע

וכתב לתרץ דרש"י לשיטתו פירש בקידושין (י"ט ע"א) בהך דביאת קטן כמאמר, היינו דלעולם מקיים מצות יבום, שהוא קונה אותה לגמרי, ורק נתמעט הבא עלי ממיתה מדכתיב אשת איש ולא אשת קטן. והשתא ניחא דלעולם המצוה מתרת, ובקטן ה"נ דמקיים המצוה דיבום. וע"ש עוד מה שהאריך בחקירה זו.

עוד בענין יבם קטן נציין שבשו"ת שב יעקב (סי' ל"ו) כתב דחיגר שאינו יכול לחלוץ כיון דהוא קטוע רגלים, אינו יכול גם לייבם, דכל העולה לחליצה עולה לייבום. וכל שאינו עולה לחליצה אינו עולה לייבום. אבל שאר הפוסקים חולקים עליו וס"ל דאף שאינו עולה לחליצה עולה לייבום.

ובשו"ת דברי חיים (ח"א אה"ע סי' ק) כתב להוכיח דלא כהשב יעקב מהא דאמרין הכא דקטן אינו חולץ כדילפינן מקרא ואעפ"כ הוא מיבם, הרי דאף דאינו עולה לחליצה עולה לייבום, וה"נ חיגר אף שאינו עולה לחליצה עולה לייבום.

מאן תנא דעד תלתין יומין כו' אר"י ר"מ היא כו' - בשו"ת בנין ציון להגאון בעל ערוך לנר (ח"א סי' קמ"ז) דן לגבי מעשה שהי' שייבם בא על יבמתו בלי עדים אם יכול לפוטרה בגט בלי חליצה, או דביאת יבום בלי עדים הוה כקידושין בלי עדים דלא מהני, ובעיא חליצה.

והביא דעת המל"מ (פ"ב מהל' יבום ה"ד) בשם השלטי גבורים דיבום כקידושין דבלי עדים לא מהני, והמהרש"ל ס"ל דל"ב עדים. והביא הבנין ציון ראי' מסוגיין כהשלט"ג ודלא כמהרש"ל, דלכאוו' קשה דהאיך דייק דר"מ היא, דלמא פלוגתייהו בודאי איירי, דר"מ סבר אפילו בודאי נסתרה בעינן ל' יום, ור' יוסי ס"ל דודאי נסתרה לאלתר, ובודאי לא נסתרה עד לאחר כמה שנים כמו דאיירי באמת הכא כן לתירוץ א' בתוס', אבל בספק י"ל דגם ר' יוסי מודה דבעינן ל' יום, ודלמא מתניתין בספק נסתרה איירי, ואתיא שפיר גם כר' יוסי. ומוכח מזה כשיטת השלט"ג דלעולם בעינן עדי ביאה או עדי ייחוד בייבום כמו לגבי קידושין, ולכן דייק שפיר דע"כ מתניתין איירי בנסתרה ודאי, דאל"כ אפילו נבעלה לא יצא ידי יבום ולא נפטרה. ומוכח עוד מזה דאף אם עשה מאמר בעדים עדיין צריך ביאה בעדים, ודלא כמוש"כ הבית שמואל (בסי' קס"ו). עיי' שם.

ב' אחין נשואין ב' אחיות יתומות, קטנה וחרשת וכו' מת בעלה של חרשת קטנה יוצאת בגט - כתב המנ"ח (מצוה תקצ"ח) מי שנשוי חצי שפחה וחצי בת חורין ונפל לפניו אחותה ליבום, אפשר שאינה נפטרת, שאינה מחייבי כריתות, שהרי אין קידושי החצי בת חורין קידושין גמורין. ולכאוו' יש להעיר על סברתו דא"כ גם אי קידושי קטנה שוה לקידושי דאורייתא כה"ג היו קידושין תופסין באחותה, כיון שאין חייבין כרת.

אמנם לכאוו' אפשר לפשוט מסוגיין דאחות החצי ב"ח אינה נפטרת מחליצה, כמו דאמרין בקטנה שאינה נפטרת ע"י שהיא במקצת אחות אשה מחמת החרשת שהיא קנויה במקצת, ודו"ק. (קובץ קול התורה קובץ מ"ז ע' סח).

דף קיא: ע

יבם קטן שבא על יבמה גדולה תגדלנו כו' - באמרי משה (סי' ה) חקר מהו המתיר של איסור אשת אחר שנופלת ליבום, האם המצוה מתירה האיסור דאשת אח, או שהזיקה מתירה את האיסור.

וכתב דיש להוכיח ממתניתין דהזיקה עצמה כבר מתירה האיסור דאשת אח, דהא ביבם קטן אכתי לא מקיימא מצות יבום, דביאת בן תשע הוה כמאמר בגדול, ומ"מ מותר לו לבעול אותה, אלמא דאיסור אשת איש פקע ע"י הזיקה ואף על גב דליכא מצוה.

והקשה א"כ אמאי מהני מאמר ביבמה רק מדרבנן, דכיון דנפלה לפני יבום והזיקה לו פקע איסור אשת אח וכנ"ל, ולדידי' היא כאשה בעלמא, ויועיל מאמר לקדשה מן התורה. וצ"ל דגזרת הכתוב הוא דילפינן דביאה גומרת בה ולא כסף ושטר גומרין בה.

אלא דהקשה דרש"י (לעיל נ"ב ע"א) כתב דמשו"ה לא מהני מאמר מן התורה, משום דאין קידושין תופסין באשת אח, הרי דנקט רש"י לפ"ז דלא הזיקה מתירה אלא המצוה, וכ"ז שלא בעלה באיסור אשת אח היא עומדת. וא"כ הדק"ל מיבם קטן דליכא מצוה, דביאת יבם היא כמאמר בגדול, א"כ אמאי מותר לו לבא עליה, הא קעבר איסורא דאשת אח.

דף קיב. ❧

בעא מיניה הון בריה דר"נ מר"נ צרתה מהו א"ל וכי מפני שאנו כופין ומבקשין תיאסר צרה- הנודע ביהודה (קמא א"ה סס"א) הוכיח מכאן דהא דאמרין חזקה דנבעלה דלא מוקים איניש אנפשיה, אינה כשאר חזקות דמועיקרא, רק חזקה זו כודאי חשיבה שברור לנו שנבעלה. דאם נאמר דחשיבא כשאר חזקות, א"כ איך מותרת צרתה אפילו כששניהם מודים שלא נבעלו, והא הצרה בחזקת איסור לשוק קיימי, ונוקי חזקה כנגד חזקה ותיאסר מספק. ובשלמא במודים שניהם שנבעלה, י"ל דהצרה מותרת בעדותן דע"א נאמן בדבר שבערוה כשאין חזקה, אבל בשניהם מודים שלא נבעלה איך הצרה מותרת מספק אע"כ חזקה זו כודאי חשיבא, וכמו החזקה שאין אדם פורע תוך זמנו, דמהני אפילו להוציא מהמוחזק. [וע"ע מש"כ בזה הבית אפרים אה"ע סמ"א].

חזרו לומר שלא תהא אשה נותנת עיניה באחד כו' האומרת טמאה אני לך תביא ראוי לדבריה- הגרעק"א נשאל (בתשובה בספר כתב וחותם תניינא) אי הך דאינה נאמנת לומר טמאה אני לך נוהג רק בנשואה או גם בארוסה.

והשיב דאע"ג דכתב המשנל"מ (פ"ד מהל' אישות הל"ג) דאשה שנאמנת לומר גרשתי, משום דאין אשה מעיזה פני בפני בעלה, היינו דוקא בנשואה, אבל בארוסה מעיזה ומעיזה, כיון דעדיין אין הוא תחתיו, אבל הך סברא דהא דשמא עיני נתנה באחר שייך גם בארוסה.

אולם כתב דיש לדון בדבר, דהא כתב הר"ן בנדרים (ד' ע"ב) דהא דאינה נאמנת להפקיע עצמה מבעלה, אף דשויא אנפשה חתיכה דאיסורא, דמשועבדת היא לבעלה, ואין בכוחה להפקיע את עצמה מתחת ידו. ולפ"ז היינו דוקא בנשואה דכבר משועבדת לו לתשמיש, אבל ארוסה דעדיין לא השתעבדה לו, ואכתי היא ברשותה, י"ל דשויא אנפשה חתיכה דאיסורא, ואסורה להינשא לו. דומיא דהא דאמרין (תוס' כתובות ע' ע"א) דבאומר לארוסה קונם תשמישך עלי, אסורה להינשא לו.

עוד סברא כתב הגרעק"א דיש לומר דדוקא בנשואה חיישינן דעיני נתנה באחר, דאין לה מגו דהיתה יכול לידור בקונם תשמישך עלי, דהא הבעל יכול להפר. אבל בארוסה דעדיין אינה משועבדת לו, יש לה מגו דתדור בקונם תשמישו עליה, שוב נאמנת גם לומר שנטמאה. ועיי"ש שהאר"ך בראיות לכאן ולכאן, ומסיים דפשטות דברי הבית יוסף ודרכי משה מורים דגם בארוסה שייך שמא עיניה נתנה באחר, וצ"ע לדינא.

דף קיג. ❧

חרש ושומע שנשאו נשים אף על פי שנתפקחו אין עליהם כלום, רצו לקיימן יש להן כתובה מנה- הקשו האחרונים מאי קמ"ל שאם רצו לקיימן יש להן כתובה מנה, הא בלאו הכי צריך לקדש אותה עכשיו שנתפקח (כמבואר באה"ע סי' מ"ד סעיף ב'), וא"כ פשיטא דיש לה כתובה.

ותירץ ההפלא' (בקונטרס אחרון לאה"ע"ז סי' ס"ז סק"ו) וכ"כ בבית יעקב (סי' ס"ז סעיף ח') דבע"כ איירי כאן שקידש אותה כשהי פיקח, ואח"כ נתחרש ונשא אותה, ושוב נתפקח, דאם לא רצה לקיימה אין לה כתובה כיון שהנישואין לא היו כלום שאז הי' חרש. אבל אם רצה לקיימה, אף שא"צ שוב לקדשה יש לה כתובה מנה.

וע"ש עוד בהפלאה דלא דמי לבעילת עצמו, שבא עלי אחרי האירוסין לפני שנשאה, שיי"ל כתובה מאתים (כדאיתא במשנה כתובות י"ב ע"א), דשאני התם שהי בדעת שניהם, אבל הכא שבשעה שנשאה לא היה בן דעת לא נתחייב בכתובתה, כיון שהאשה נבעלה מרצונה.

פיקח שנשא חרשת או שומע אפילו כתב לה מאה מנה כתובתה קיימת מפני שרצה לזקק בנכסיו- המגיד משנה (הל' זכי" פ"ד הל"ז) הביא מכאן ראוי לדעת הסוברים דכמו דמהני דעת אחרת מקנה להקנות לקטן, ה"נ מהני מפני דעת אחרת להקנות לשוטה. דאלת"ה במאי קנתה כתובתה.

אמנם בקצוה"ח (סי' רמ"ג סק"ו) דחה דבריו, דבהרי כתבו התוס' (ר"פ בן סורר ומורה) דאף דאין לקטן זכי, מ"מ קטן פועל זוכה בשכירות שהיא תשלום עבודתו. וה"נ כשנשא אשתו הרי הכתובה תמורת הנישואין, ושפיר זכתה בו.

באמרי בינה (קונטרס הקניינים סי' כ"ד) תמה על זה דהתיינח לגבי עיקר כתובה שזה מהות חיובה אחרי שנשאה, שייך לומר שזהו כמו שכירות, אבל אם התחייב עצמו ק' מנה לכתובתה כדאיתא הכא, במה זכתה, אלא ע"כ דאמרין דעת אחרת מקנה גם לשוטה.

דף קיד. ❧

דבר תורה שומע מתגרשת כו' מנהג הפקר- בקצוה"ח (סי' ר' סק"ב) כתב לחדש דלא אמרין גיטו וידו באים באחת רק בגט, והיינו טעמא דבכל דבר דבעי קנין, כל זמן שאין לו יד במאי קני ואינו יכול לקנות, אבל בגט דיכול לגרש את אשתו בעל כרחו, הרי דלא בעי נתינה באופן שהיא תקנה הגט, דהא כשמגרשה בעל כרחו, בודאי אינה מתכוונת לקנות את הגט, אלא סגי בצורת נתינה לרשותה גרידא, ומשו"ה שפיר אמרין גיטו וידו באין כאחת.

בקהלת יעקב (גיטין סי' ח' אות ב') הביא ראוי לזה מסוגיין דסגי בגט נתינה בלי הקנא, דהא אמרין הכא דשוטה מתגרשת דבר תורה, ורק מדרבנן אינה מתגרשת שלא ינהגו בה מנהג הפקר, ואף אחרי תקנת חז"ל כתב הרמב"ם (סו"פ גירושין) דאם מבחנת בין גיטה לדבר אחרת מתגרשת. ומשמע אף דלשאר דיני התורה דינה כשוטה לגמרי.

וקשה כיון דאין לה דעת ואין השוטה יכולה לזכות אפילו ע"י דעת אחרת מקנה כמו שהוכיח הקצוה"ח (סי' רמ"ג סק"א), איך יכול לגרשה הא לא קנתה הגט. ומוכח מזה כסברת הקצות הנ"ל בסי' ר' דבגט לא בעי נתינה דקנין, אלא סגי בצורת נתינה גרידא, שכיון שנתן הגט ברשותה, הרי זו מגורשת.

ושלחה מביתו מי שמשלחת ואינה חוזרת יצתה זו שמשלחה וחוזרת- החידושי הרי"ם ביאר בזה הפסוק (ישעי' נ' א' והוא

דף קטו. ס

האי גברא דאתלי נורא בי גננא בשלהי הילולי' כו' הואיל ונפק בי' מומא מחמת כיסופא עריק ואזיל לעלמא - בשו"ת חת"ס (אה"ע ח"א סי' ס"ז) דייק אריכות לשון הש"ס בי' גננא בשלהי הילולי', מה רצה הש"ס בזה. וכתב די"ל דמהיכ"ת ניחוש שהוא ברח ואזיל לעלמא, כיון שהוא חתן שעכשיו נשא אשה וכתוב נקי יהי' לביתו שנה אחת ושימח אשתו אשר לקח, א"כ שארית ישראל לא יעשו עולה להניח את אשתו החדשה גלמודה ולברוח לעלמא, לכן אמר דהכא משום דאיחרך וכסיף טובא, רק בכה"ג חיישינן דלמא ברח ואזיל לעלמא, הא לא"ה באמת לא חיישינן שברח עיין שם.

עוד בענין זה נציין לתשובה אחרת של החת"ס שכתב: בשו"ת חתם סופר אה"ע (ח"ב סו"ס קל"א ושם סי' קל"ח) כתב בעובדא שהי' אצלו בעת היותו יושב על כס הוראה בק"ק מאטעסדארף באיש אחד שהי' אהבה ושלוש בינו לבין אשתו והתפרנס בפועל כפיו כדרך הבינונים. ויום א' הלך לדרכו עם מעט סחורה י"ש אל מקום צבא המלחמה של הקיר"ה, ופתאום נשמע ששווד חיל הקיסר ונסו וברחו והאיש הזה לא חזר לביתו כשלוש שנים, וכתבנו לקהלות רחוקות לקופענהאגען לונדון ופראנקפורט ואין קול ואין עונה, עד שכולם שפטו כי מת במלחמה בלי ספק, כי אילו היה קיים הי' בא, כי אהב את אשתו אהבת עולם. והייתי מהרהר לומר דבזמנינו לא שייך לומר דלמא מחמת כיסופא ערק לעלמא, דאפי' ערק לעלמא, איכא בי דואר דקביעי בכל דוכתא, ויכול לכתוב ולהודיע ככה אירע לי וכה אני נמצא, ומה זו שתיקה.

עוד ההרהור בזה ברעיוני, ואנשים באו מוין לומר שראו אותו שמה, ומיד כתבתי שם למהר ביאתו לפני ואתא גברא לקמן, וסיפר אשר בראותו צרתו כי נשללה ממנו כל אשר לו והיצגוהו ערום, חשב בנפשו שאם יספר כן לאשתו תרצה שיבא בערום וחוסר כל ויסתפקו במועט ובפת חרבה ושלוה עמה, ע"כ התחכם לאחוז פלך השתיקה, ולנדוד למרחקים להשתכר ולהרויח ועתה חזר לביתו.

ואז אמרתי ברוך שבחר בהם ובמשנתם, כי דברי חכמים לא יתבטל לעולם, וכל המהרהר אחרי דבריהם כאילו מהרהר אחרי השכינה ע"ש עוד.

דף קטו: ס

מצא חבית וכתוב עלי' תרומה הרי אלו חולין וכו' - נשאלה לפני גדולי הת"ח, אם אחד רוצה לשלוח חבילה של מצות האם מותר לכתוב על החבילה מבחוץ "זמכית" בכדי שיזהרו בה ולא ישברו?

והשאלה היא האם בכתבת שקר אין שום איסור וכל האיסור מתחיל רק בשעה שמראה את הכתב לאחרים, או שהאיסור הוא בשעת כתיבה. הנה.

ובספר "תתן אמת ליעקב" (ליקוט בעניני אמת ושקר ושו"ת להלכה) כתב: שאלתי דבר זה ממרן הגאון רבי יוסף שלום אלישיב זצ"ל והשיב דמותר. וכן הוא דעת הגאון רבי ישראל

בהפטרת פרשת עקב) איזה ספר כריתות אמכם אשר שלחת, דכיון דדרשינן הכא שאם היא משלחת וחוזרת אין הגירושין חלים. לכן אף שהקב"ה גירש אותנו, כיון שבני ישראל בבחינת משולחת וחוזרת, שאין לנו להשען אלא על אבינו שבשמים, א"כ לא חלו כלל הגירושין.

והוסיף השפת אמת (שופטים שנת תרמ"ט) דהכא הדין הוא בשוטה שאינה מתגרשת מהאי טעמא, וכן הוא אצל בני ישראל שאמרו (עדיות פ"ה משנה ו') מוטב שיהי' שוטה כל ימיו, ואל יהי' רשע שעה אחת לפני המקום, ואמרו חז"ל (חולין ב' ע"ב) אדם ובהמה תושיע ד', אלו בני אדם שערומין בדעת, ומשימין עצמם כבהמה, והיינו דכתיב (תהלים ע"ג כ"ב) בהמות הייתי עמך, שאנו מבטלים את הדעת לפני המקום לכן אין הגירושין חלים.

דף קיד. ס

וצריכי דאי אשמעינן שקצים משום דאיסורן במשהו אבל דם דעד דאיכא רביעיית אימא לא וכו' - בשו"ת מוצל מאש (ח"ב סי' ד) כתב דקשה לו היכן מצינו דאיסור דם הוא ברביעית, והלא כל איסורין שבתורה הם בכזית, וכ"כ הרמב"ם (פי"ד ממאכלות אסורות ה"א) בפירוש, וכן אמרו בת"כ (בפרשת אחרי מות) האוכל את הדם כדי אכילה בכזית.

ואין לומר דיש הפרש בין אוכל לשותה, כלומר שאם כנסו בכזית ואם שתאו ברביעית, שהרי מלבד שלא מצינו חילוק זה והרמב"ם ז"ל (פ"ו שם) שתיק מיניה, גמרא ערוכה היא פרק העיר והרוטב (חולין קכ ע"א) דנפש לרבות השותה, והקשו בגמ' והא תני הטמאים לאסור צירן ורוטבן, למה לי ליגמור מהכא, ותירצו צריכי דאי מהתם הוה אמינא עד דאיכא כזית וכו', כלומר אבל שקצים אפי' במשהו, הרי הדבר מפורש דאפי' שותהו בכזית, ועיין גם בתוס' שבועות (כג ע"א ד"ה גמר שכר שכר), שכתבו בדם כמו שהוא הוי אכילה, הרי הדבר מפורש שהדם בעצמו הוי בכזית. ואי לאו כל אלו הראיות הייתי אומר דאידי ואידי חד שיעורא. עיין שם.

בסוף דבריו כתב ואגב גררא הוקשה לי דבגמרא כאן הביאו ג' מקומות להזהיר גדולים על הקטנים חד בשרצים וחד בטומאת כהנים וחד בדם ותירצו צריכותא למה הוצרכו ג' מקומות, ותמהני שהרי במכילתא אי' בשבת אתה ובנך ובתך להזהיר גדולים על הקטנים ולא הזכירוהו בגמרא כלל, וצריך עיון. ועיין בגליון הש"ס להגר"ע איגר שציין לדברי המוצל מאש אלו עיין שם.

וכתב האחיעזר (ח"ג ספ"א אות כ"ג) דשמע מהגר"ח זצ"ל לתרץ דלהכי איצטריך קרא לגבי שבת ולא ילפינן שבת משאר האיסורין, דמשום לא תאכילום בעלמא לא הוי אלא איסור בעלמא אבל מאחר דגלי קרא בפרשה דשבת יש בזה חומרא דשבת, וכדאיתא לעיל (ו א) שאני לאוי דשבת דחמירי ופירש"י דמחלל שבת כעובד ע"ז.

ובשם האמרי בינה תירץ דהו"א דבשבת לא שייך הא דלא תאכילום, דבשבת בעינן מלאכת מחשבת וקטן אין לו מחשבה.

מעקב פישר זצ"ל כי כיון שאינו כותב בפירוש שמה שבתוך החבילה זכוכית מותר. וכן נוטה דעת כ"ק אדמו"ר מתולדות אהרן זצ"ל שכתב לי במכתב, כי הכוונה בכתובה זו - שיזהרו בזה כמו בזכוכית.

והגאון הגדול רבי חיים קנייבסקי זצ"ל הביא ראיה שמותר מגמרא יבמות קט"ו: שאם מצא חבית וכתוב עליה תרומה הרי אלו חולין כי לפנחיה שבקיה, ופרש"י "להצלת פירות שבתוכה הניח בה אות זה ולא גיררה כדי שיבדלו בני אדם מהן, פנחיא, לשון שימור כאדם שתולה ממונו באדם חשוב כדי שלא יגזלוהו הימנו ודומה לו בהגזול עצים ב"ק ק"ג".

☞ דף קיז: ☞

אפי' מאה נשים כעד אחד דמיין וכו' - המקום המוכשר ומוכן להשראת האלהות הוא הכלל, הרבים. כי הכלל מצד היותו כללי ומקיף בלתי מוגבל בפרטיותו, יש לו דמיון כל שהוא בצירוף האלהות, שהוא הכולל ומקיף את הכל. כי זה ידוע שהכלל אינו מהוה בישותו כח צירופי של פרטים רבים בלבד, אלא הוא כח חדש כללי, הנוצר ע"י הכלל. וכהגדרת חכם אחד: אמנם החברה נוצרת על ידי היחידים, אבל לא מתוכם, ועל כן יש לה ביטוי מיוחד משלה.

ולכן אמרו לענין עדות: מאה נשים כעד אחד דמיין. ולענין זימון: מאה נשי כתרי גברי דמיין (ברכות מה: ובתוס' שם), כי אין בכוחן כלל חדש מצירוף פרטיהן.

ומטעם זה: אין מעמידין אשה במלכות, שנאמר עליך מלך ולא מלכה, וכן כל משימות שבישראל אין ממנים בהם אלא איש (רמב"ם מלכים פ"א ה"ו). כי השררה וכח שלטונה נובעת מכח, המרכז את כחו וביטויו באדם מסוים, כעין שכתב הרמב"ם על המלך: שלבו הוא לב כל ישראל (שם פ"ג ה"ו), ואין אשה מסוגלת להיות נקודת הריכוז הכללית, כי היא לפי מהותה פרטית, מוגבלת, כדינה באישות שהיא יכולה להיות מיוחדת רק לאיש אחד, לא כאיש שאין הגבלה מצד עצם הדין, לחלות בעלותו. (הגינות להגר"מ כשר ז"ל פר' קדושים).

עד אחד בקטטה מאי מ"ט דע"א נאמן משום המילתא דעבדא לאגלווי לא משקר וה"נ לא משקר או"ד משום דהיא דייקא ומינסבא והכא כיון דאית לה קטט לא דייקא ומינסבא - בשו"ת נו"ב (מהדו"ק אהע"ז סי' ל"ח) נשאל לגבי אשה שבאה לפנינו ואומרת שבעלה המיר דתו, והיא האכילתו סם המות והכירתו שמת, אי שריא להינשא.

☞ דף קטז: ☞

וכתב בתוך דבריו, דאע"ג דמספק"ל הכא אי ע"א נאמן בקטט, היינו דוקא כדמפרש דע"א אינו נאמן רק משום חזקה דדייקא ומינסבא, לכן י"ל דבקטט לא דייקא ומינסבא ואסורה. אבל היכי דבאה לפנינו ואין אנו יודעים שהיא נשואה לאיש, הרי אין לה חזקת איש, ובכה"ג היכי דלא אתחזיק איסורא, מדינא ע"א נאמן, ולכן אף אם נימא דלא דייקא ומינסבא שריא, דהכא לא בעינן לסברא דדייקא ומינסבא.

וכתב בתוך דבריו, דאע"ג דמספק"ל הכא אי ע"א נאמן בקטט, היינו דוקא כדמפרש דע"א אינו נאמן רק משום חזקה דדייקא ומינסבא, לכן י"ל דבקטט לא דייקא ומינסבא ואסורה. אבל היכי דבאה לפנינו ואין אנו יודעים שהיא נשואה לאיש, הרי אין לה חזקת איש, ובכה"ג היכי דלא אתחזיק איסורא, מדינא ע"א נאמן, ולכן אף אם נימא דלא דייקא ומינסבא שריא, דהכא לא בעינן לסברא דדייקא ומינסבא.

☞ דף קטז: ☞

ההיא דעתי' לבי דינא דר"י, אמר לה ספדי בעלך וכו' - אלמנה אחת חפצה מאד להכניס את בנה לישיבה גדולה בעיר פלונית, אך הנהלת הישיבה מסרבת לכך אבל לא בתוקף. האלמנה רצתה ללכת לראש הישיבה ולבקש על נפש בנה, ונשאלה השאלה אם מותר להגיד לה שתבכה שם, שזה יוכל מאד להשפיע לטובת הענין, אך מאידך מעוררים בכך את האלמנה וגורמים לה צער?

שאלתי זאת לרבינו זצ"ל, והשיב: זה גמרא מפורשת במסכת יבמות (דף קט"ז ע"ב): ההיא דאתיא לבי דינא דרבי יהודה, אמרי לה ספדי בעלך וכו', ע"ש שהורוה לבכות. (ספר דרך שיחה מהגאון ר' חיים קנייבסקי פר' משפטים).

☞ דף קיז: ☞

הכל נאמנין להעידה [שמת בעלה] חוץ מחמותה, ופרש"י טעמא דכולהו מפני ששונאות אותה ומתכוונות לקלקלה - ויש לעיין מה הדין בכלה וחמותה צדיקות אהבות בלב ונפש, האם כשרות להעיד, והנה באוצר הפוסקים (סימן יז ס"ק מג) הביא שלש נביאים המתנבאים בסגנון אחד, בעזרת נשים (ס"ק לט) כתב שחזקתן ששונאות זו את זו, והשנאה כבושה בלב, גם החת"ס (סי' מט) כתב דאולי יאמר האומר דחששא דחמש נשים לא שייכא בזמן הזה, דעינינו רואות שאינן שונאות זו את זו, ואכשור דרא, הנה

גליון זה יוצא לאור ע"י שיעור הדף היומי בביהמ"ד אהל תורה רח' הרב יוסף קארו 4 ביתר.

ניתן לקבל גליון זה ע"י בקשה למייל: K0504166339@gmail.com

בלי כהנים מוכנים אין לנו תועלת בבנין המקדש (מכתבי הח"ח ט)



כולנו מצילים

את היכולל של בית המקדש מסגירה!!

שלא יבוטל התמיד...

בס"ד וכינונו לכונן את הכולל ערב 'בית מדרש נבוא לכהנים' לפני כארבע שנים בזכותם של מאות מתושבי עירנו שהתניינו ליטול חלק בהכנת הכהנים לעבודתם בפהרה, ע"י נתינת הו"ק קטנה של 10 ש"ח בלבד... ובעזרתם זוכים אנו שלא יבוטל קרבן התמיד שהרי העוסקים בלימוד זה כאילו מקריבין תמידין!!

כעת שמרבית מההו"ק נגמרו ופקעו... חייבים אנו שוב לנייט עוד כ 250 הו"ק של 10 ש"ח לחודש (באשראי או בהעברה בנקאות או בנתינת 120 ש"ח מראש) בכדי שלא יבוטל התמיד!! ובודאי שכל התומכים והמסייעים להעמדתו וקיומו של היכולל של בית המקדש נחשבים להם כמקריבים קרבנות לריח ניחוח לה', וזכותם רבה ועצומה למאוד וכפי שהאר"י הח"ח זיע"א בהקדמת ספרו 'ליקושי הלכות' על קדושים, ובספרו 'תורה אור'.

דרכי התרומה: הדרך הפשוטה והקלה - הקמת הו"ק ע"ס 10 ש"ח דרך מכשירי נדרים עבור 'בית מדרש נבוא לכהנים' ביתר. התקשרו למס' 0504166339 והעבירו את תרומתכם.

